

Seat No. : _____

LB-101

April-2014

B.Ed. Sem.-II

A-505 : School Organization & Management

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 750 શબ્દોમાં લખો : 10

Answer any **one** question from the following questions. Answer should be in about 750 words :

- (1) શૈક્ષણિક સંગઠનની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી, શૈક્ષણિક વ્યવસ્થાપનના કાર્યો જણાવો.

Clarify the concept of educational organization. State the functions of educational management.

- (2) વ્યવસ્થાપનના મૂળભૂત તત્ત્વો યા ઘટકો જણાવી વ્યવસ્થાપનનું મહત્ત્વ જણાવો.

State the components of management and its give its importance.

- (B) નીચે આપેલ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 125 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : 4

Write any **one** answer in about 125 words of the following questions :

- (1) વર્ગવ્યવસ્થાપનની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો.

Explain the concept of classroom management.

- (2) શાળા પત્રકોની જાળવણી માટે તમે શું કરશો ?

The role of teacher in maintaining school registers.

- (3) સંપૂર્ણ ગુણવત્તા વ્યવસ્થાપનના લક્ષણો જણાવો.

Give the characteristics of total quality management.

2. (A) નીચે આપેલા પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના આશરે 100 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : 6

Write any **two** answers in about 100 words of the following questions :

- (1) શિક્ષણ ટ્રિબ્યુનલનું કાર્યક્ષેત્ર અને સત્તાઓ ચર્ચો.

Discuss the scope and powers of Educational Tribunal.

- (2) શાળા ગણવેશનું મહત્ત્વ જણાવી તેની જાળવણીમાં શિક્ષકની ભૂમિકા

Give the importance of school uniform and the role of a teacher to insist the students.

- (3) વિદ્યાર્થી મંડળની શાળામાં ભૂમિકા

The role of student union in school.

- (B) નીચે આપેલા પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે **500** શબ્દોમાં લખો : **8**
Write any **one** answer in about **500** words of the following questions :
- (1) માધ્યમિક શિક્ષકોની નિમણૂક માટેની ગુણાંકન પદ્ધતિ ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.
Explain with examples the marking system of Secondary School Teacher's appointment.
- (2) શિક્ષકોની નોકરીની શરતો વિગતવાર જણાવો.
Discuss the service rules of secondary school teachers.
3. (A) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે **750** શબ્દોમાં આપો : **10**
Write any **one** answer in about **750** words of the following questions :
- (1) શાળાની માનવીય અને શૈક્ષણિક સુવિધાઓ જણાવી, તેનું મહત્ત્વ ચર્ચો.
State the humanistic and academic facilities of school and discuss their importance.
- (2) ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડની સત્તાઓ અને ફરજો જણાવો.
State the duties and powers of Gujarat Secondary and Higher Secondary Education Board.
- (B) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એકનો ઉત્તર આશરે **125** શબ્દોમાં લખો : **4**
Write any **one** answer in about **125** words of the following questions :
- (1) ગુજરાત રાજ્ય પાઠ્યપુસ્તક મંડળના કાર્યો.
Functions of Gujarat State Text Book Board.
- (2) N.C.E.R.T. નાં ઉદ્દેશો જણાવો.
Mention the aims of N.C.E.R.T.
- (3) 'રમતનું મેદાન એ ખુલ્લી શાળા છે.' – આ વિધાનની ચર્ચા કરો.
'The playground is the open school.' – Discuss the statement.
4. (A) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર આશરે **100** શબ્દોમાં આપો : **6**
Write any **two** answer in about **100** words of the following questions :
- (1) ભારતની પબ્લિક શાળાની વિશેષતાઓ જણાવો.
Mention the features of the public school in India.
- (2) વાલી શિક્ષક સંઘની સંકલ્પના સમજાવી તેનું મહત્ત્વ સમજાવો.
Explain the concept of parent-teacher association and explain its importance.
- (3) માનવ સંસાધન વિકાસના કૌશલ્ય ક્ષેત્રો કયા કયા છે ?
Which are the skill factors of Human Resources Development ?
- (B) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે **500** શબ્દોમાં લખો : **8**
Write any **one** answer in about **500** words of the following questions :
- (1) ખાનગી શાળાઓનું શિક્ષણમાં શું પ્રદાન રહ્યું છે ? ખાનગી માધ્યમિક શાળાઓના લાભ અને મર્યાદાઓ જણાવો.
What is the contribution of private school in education ? State the advantages and limitations of private secondary school.
- (2) શાળા શિસ્તની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી, શાળા શિસ્તના પ્રકારોની વિગતે ચર્ચા કરો.
Clarify the concept of school discipline and discuss the types of school discipline.

5. નીચે આપેલ પ્રશ્નોનો જવાબ નીચે આપેલ વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરીને આપો : 14
- Select and write the correct option given below each statement/question :
- (1) હેનરી ફેયોલે વ્યવસ્થાપનનાં કેટલાં સોપાનો સૂચવ્યા છે ?
How many components of organization are suggested by Henry Fayol ?
(a) 2 (b) 4
(c) 5 (d) 7
- (2) માધ્યમિક શાળાના શિક્ષકે કેટલા સમયગાળામાં તંદુરસ્તી પ્રમાણપત્ર રજૂ કરવાનું હોય છે ?
(a) બે માસ (b) ત્રણ માસ
(c) ચાર માસ (d) એક માસ
Within which period should the employer provide to school its medical certificate ?
(a) 2 months (b) 3 months
(c) 4 months (d) 1 month
- (3) નીચેનામાંથી કયું ક્ષેત્ર પ્રતિબદ્ધતાનું ક્ષેત્ર નથી ?
(a) વિદ્યાર્થીઓ (b) સમાજ
(c) પગાર (d) ઉત્કૃષ્ટતા
Which of the following is not the factor of teacher commitment ?
(a) Students (b) Society
(c) Salary (d) Excellence
- (4) વ્યવસ્થાપનનાં કેન્દ્રમાં શું છે ?
(a) સંસ્થાનું મકાન (b) ભૌતિક સુવિધાઓ
(c) માનવ તત્ત્વ (d) નાણાં
What is in the Centre of Management ?
(a) Institution's Building (b) Physical facilities
(c) Human Resource (d) Money
- (5) ભારતીય દર્શન પ્રમાણે શિક્ષણની ગુણવત્તા સાથે કઈ બાબતો સંકળાયેલી છે ?
(a) શિક્ષકને સાંભળવા (b) સ્વ-અધ્યયન કરવું
(c) જ્ઞાનનું ઉપયોજન કરવું (d) ઉપરના બધા જ
Which matters are related to quality of education according to Bharatiya Darshan ?
(a) Listening to teacher (b) Self-learning
(c) To utilize knowledge (d) All of the above
- (6) શાળામાં સૌથી મહત્ત્વનું પત્રક કયું છે ?
(a) જનરલ રજિસ્ટર (b) વર્ગ રજિસ્ટર
(c) પરિણામ પત્રક (d) ડેડ સ્ટોક રજિસ્ટર
Which is the important register in school ?
(a) General register (b) Class register
(c) Result sheet (d) Dead stock register
- (7) વિદ્યાર્થીઓ નિયંત્રણમાં રહે છે. આ કયા પ્રકારની શિસ્ત કહી શકાય ?
(a) દમનવાદી (b) મુક્ત શિસ્ત
(c) પ્રભાવાત્મક શિસ્ત (d) ઉપરની એકપણ નહીં
Pupils are in control which type of discipline is this ?
(a) Repressed (b) Free discipline
(c) Impressive (d) None of the above

- (8) ભારતમાં નવોદય વિદ્યાલયોનો પ્રારંભ ક્યારે થયો હતો ?
When Navodaya Schools were started in India ?
(a) 1947-48 (b) 1985-86
(c) 1951-52 (d) 1957-58
- (9) શાળા વિકાસ સંકુલનો વિચાર કયા શિક્ષણ પંચે આપ્યો છે ?
(a) કોઠારી (b) રાધાકૃષ્ણ
(c) મુદ્દલિયાર (d) હંટર
Which Education Commission had suggested very first time to SVS (Shala Vikas Sankul) ?
(a) Kothari (b) Radhakrishnan
(c) Mudaliyar (d) Hunter
- (10) માધ્યમિક શાળામાં શિક્ષકોની ભરતી માટે T.A.T. નું ભારાંક કેટલા ટકા છે ?
For the selection of the secondary teacher how many weightage of T.A.T. Exam ?
(a) 60 (b) 80
(c) 65 (d) 70
- (11) શિસ્ત શબ્દ કઈ ભાષા પરથી ઊતરી આવ્યો છે ?
(a) અંગ્રેજી (b) ફ્રેન્ચ
(c) લેટિન (d) જર્મન
From which language the word 'Discipline' is derived ?
(a) English (b) French
(c) Latin (d) German
- (12) ગુજરાત રાજ્ય પાઠ્ય પુસ્તક મંડળનું વડુમથક ક્યાં આવેલું છે ?
(a) અમદાવાદ (b) વડોદરા
(c) ગાંધીનગર (d) ઉપરોક્ત એકપણ નહીં
Where is the headquarters of Gujarat State Text Book Board ?
(a) Ahmedabad (b) Baroda
(c) Gandhinagar (d) None of the above
- (13) શિક્ષકોનું રાષ્ટ્રીય કક્ષાનું અધિવેશન સૌપ્રથમ ક્યાં થયું હતું ?
(a) લખનઉ (b) મેરઠ
(c) અમદાવાદ (d) કાનપુર
Where did the first National Level Conference of Teacher's meet ?
(a) Lucknow (b) Meerut
(c) Ahmedabad (d) Kanpur
- (14) માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડમાં કેટલા પ્રકારના સભ્યોનો સમાવેશ થાય છે ?
(a) બે (b) ત્રણ
(c) ચાર (d) પાંચ
How many kind of members are included in the Secondary Education Board ?
(a) Two (b) Three
(c) Four (d) Five